

Naše

DELO

Krško, dne 1. III. 1952.
Leto V. Štev. 4

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF KRŠKO

O družbenem planu in akumulaciji

O družbenem planu se zadnje tedne in mesece povsod po državi dosti govori in piše; o njem v zadnjem času mnogo razpravljajo predvsem v naših delovnih kolektivih. Ker pa sta družbeni plan oziroma družbena akumulacija neposredno in tesno povezana na eni strani z interesi in potrebami celotne družbe, na drugi strani pa z materialnimi interesi vsakega delovnega kolektiva, oziroma vsakega posameznega člana kolektiva, je prav in potrebno, da se o tem čim širše in čim globlje razpravljajo. Razne nejasnosti, katere so pri teh novih stvareh od začetka obstojale, so vodilni tovariši iz zveznih in republiških gospodarskih resorjev že načelno pojasnili, oziroma jih še vedno od časa do časa pojasnjujejo in tolmačijo. Dotakniti se je treba nekoliko družbenega plana in nove oblike akumulacije od naših lokalnih podjetij in obratov.

STOPNJE AKUMULACIJE...

Družbeni plan za lokalna podjetja in obrate še ni uveljavljen. O njem bo treba še dosti razpravljati. Ker pa družbeni plan poleg osnovne panoge dejavnosti in količine proizvodov izračunane na osnovi minimalnih kapacitet podjetja predpisuje tudi za vsako podjetje stopnjo akumulacije in ker se te stopnje, sicer začasne, uveljavljajo že od 1. januarja t. l., je dobro, ako nekoliko pogledamo, na kakšen odmev so naletele te stopnje v naših lokalnih podjetjih in obratih.

Pri večini naših podjetij in verjetno je bilo tako tudi drugod je bila prva »ugotovitev«, da so stopnje previsoke, da so nezmisljive in da bodo povzročile ali likvidacijo podjetja, ali pa znatno zvišanje cen proizvodov in uslug. K sreči so bile to samo prve, površne in plitke »ugotovitve«. Ko so pa delovni kolektivi in odgovorni tovariši v njih resno preračunali, koliko so morali v preteklih letih odvajati na račun akumulacije v obliki davka na promet proizvodov, razlik v cenah, I. in II. razlike in dobička, je bil rezultat sledeča ugotovitev — morda bo šlo, a zelo težko. — Ko bodo pa vsa naša lokalna podjetja poiskala in sprostila v svojih obratih vse dosedanje skrite in neizkoriščene notranje rezerve bo prav gotovo tretja ugotovitev — tako gre boljše kot pa v preteklih letih.

SKRITE REZERVE...

Mirno lahko trdimo, da obstojajo skrite in neizkoriščene rezerve še v naših lokalnih podjetjih. Je popolnoma vseeno, ali se te rezerve skrivajo v previsokem številu kadra, nedovoljni strokovni usposobljenosti kadra, nepravilni razporeditvi delovnih mest, nedovoljnem izkoriščanju delovnega časa, nepravilni porabi osnovnega ali pomožnega materiala, v previsokih režijskih stroških; skratka: povsod se lahko najdejo in povsod jih je treba odločno odstranjevati. Delovni kolektivi, kateri so že, ali pa bodo osvojili te osnovne principe pravega gospodarskega računa, bodo zelo hitro in praktično spoznali ter občutili, da novi ekonomsko-finančni sistem prinaša koristi celotni družbi in tudi neposredno njim samim.

Kako naj pomagamo prizadetim prebivalcem soške doline

Pri okrajnem odboru Osvobodilne fronte je bila pretekli teden ustanovljena Komisija za zbiranje pomoči prizadetim prebivalcem soške doline.

Smatramo, da je tudi prebivalstvo našega okraja seznanjeno iz poročil v dnevnem časopisju z ogromno škodo in kritičnim položajem poedinih Primorskih vasi vsled snežnih plazov. Pozivamo vse organizacije, podjetja in ustanove, da se po svojih močeh odzovejo akciji za zbiranje pomoči, kakor v denarju tako v živilih in

BODOČE DELO...

Stopnje akumulacije se odredajo na skupni plačilni fond podjetja. Rezultat izračuna predstavlja skupni znesek, katerega je dolžno vsako podjetje odvesti v akumulacijo in sicer ob vsakokratnem dvigu gotovine za plače v banki. Administrativno je stvar poenostavljena, čeravno zadeva vendar ni tako enostavna. Do sedaj je bil namreč plačilni fond v banki skoraj zajamčen vsakemu podjetju ne glede na to, kakšni so rezultati podjetja. Podjetja, katera so boljše poslovala in smoternejše gospodarila, so v raznih dosedanjih oblikah akumulacije več odva-

Vlačilec pri spravilu jamskega lesa

jala in več prispevala za kritje izdatkov kapitalne izgradnje in ostalih družbenih potreb; podjetja s slabšim poslovanjem pa manj. To pa ni v skladu z načeli socialističnih odnosov v družbi. Zato je pa tudi pravilno, da si morajo podjetja sedaj plačilni fond sama ustvarjati. Kakšna bo višina plačilnega fonda za posamezno podjetje pa zavisi od dela in gospodarjenja v podjetju samem.

Nekatera podjetja, ki proizvajajo blago za širšo potrošnjo izven okraja, izražajo bojazen, da ne bodo konkurenčno sposobna nasproti večjim podjetjem sorodne stroke, ki imajo obrate opremljene z modernjšimi in boljšimi napravami. Ta bojazen je skoro neutemeljena. Ne smemo pozabiti, da obstojajo poleg osnovnega in

(Nadaljevanje na 3. strani)

LES - devize - težka industrija

Tudi lesna industrija v našem okraju je v teku preteklih let doprinesla svoj delež k skupnim naporom za izgradnjo ključnih objektov. Vsa leta je dosegala in presegala svoj plan, od katerega je bil odvisen del deviznih sredstev za nabavo novih strojev in ostalega materiala, ki ga je potrebovala naša mlada, gradeča se težka industrija.

Lesno industrijsko podjetje Brežice je poleg lesnih odsekov Kmetijskih zadrug svojo važno vlogo pravilno razumelo. Ni bilo lahko izpolniti dosedanjih obsežnih planov, ker se je eksploatacija lesa vršila predvsem le v težko dostopnih gozdnih predelih. Skoraj nikjer ni bilo potrebnih cest, potov, žičnic in ostalih komunikacij

z nekdanjim prevozom z vprežno živino, niti po ceni, a še manj po količini. S to kamionsko cesto pa ni bila »odprta« pot le do gozdov državnega sektorja, temveč tudi zasebnikov, ki skoraj 50 odstotno vlečejo korist te komunikacije.

ŽIČNICE...

Izrednega pomena in po svoje novost v naših krajih pa so žičnice, ki so bile, razen stare v Kostanjevici, zgrajene v zadnjih letih. To so: 2800 metrov dolga samotna žičnica v Pišecah, 1700 metrov dolga žičnica v Globokem pri Dolskem in 700 metrov dolga žičnica Netopir pri Planini. Čeprav so te naprave pri nas novost in ni bilo takoj večjih delavcev, so se nanje delavci hitro navadili ter s tem vidno pocenili, obenem poenostavili problem spravila lesa.

Kot izredno koristno napravo je vredno omeniti žične drčce, ki so se po svoji enostavnosti, ceneni montaži in precejšnji zmogljivosti pokazale pri spravilu drv kot izredno rentabilne. Gozdarji in gozdni delavci jih imenujejo »bosanska smrt« zaradi tega, ker se je vršilo spravilo lesa prej v večini primerov le z bosanskimi konji.

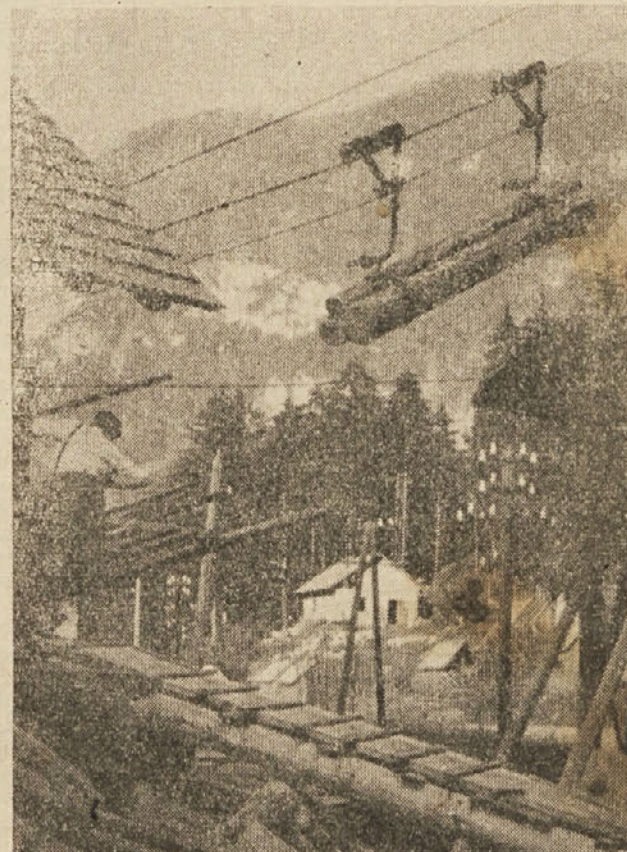
Omembe vredna nova žična naprava je tudi »žična spuščalka«, katere pogonska sila je vgrajeni motor ter je možno spravljati vse vrste lesa iz težko pristopnega gozda direktno na kamionsko cesto.

Poleg spredaj omenjenih naprav in komunikacij je bila v našem okraju prvič preizkušena uvožena žična naprava »Lasso-Kabel«, ki se je zelo dobro obnesla ter verjetno že povrnila devize, ki so bile zanjo plačane.

GOZDNI ZAKLADI...

To bi bil le bežen pregled naprav, ki so pospešile oziroma sploh omogočile izvršitev letnih planov, kajti načrtna zgraditev gozdno prometnih naprav je le predpogoj za razvoj uspešnega gospodarstva.

Zavedati se moramo, da so bili ter še vedno bodo gozdovi važen vir dohodkov naše skupnosti, da so bili v preteklih letih prav gozdovi tisti, ki so nas v veliki meri rešili pred gospodarsko krizo po zloglasni resoluciji Informbiroja ter da je zaradi tega dolžnost kolektivov lesne industrije in gozdarstva, posebno pa še zasebnih gozdnih posestnikov, ki posedujejo še preko 70 odstotkov gozdne površine v našem okraju, da polagajo vso pažnjo in mnogo nege našim — gozdnim zakladom.

Na spodnji postaji žičnice

ter je bilo zato potrebno v zadnjih letih vzporedno z izvrševanjem plana eksploatacije šele na novo zgraditi vsaj v najnujnejšem obsegu, da se je olajšalo in pocenilo sicer težavno spravilo lesa.

Omembe vredna so torej gradbena dela v gozdovih našega okraja, da si ustvarimo vsaj bežno sliko velikega dela, ki je bilo izvršeno in ki bo tudi poznejša leta koristilo gozdnemu gospodarjenju.

NOVE CESTE...

Od 1946. leta pa do danes je bilo novozgrajenih gozdnih kamionskih cest v skupni dolžini 22,5 km. Za kamionski prevoz usposobljenih starih gozdnih poti je bilo 16 km. Dalje je bilo zgrajenih 5,2 km stalnih žičnic in 12,26 km raznih čičnih drč, spuščalk in ostalih žičnih naprav.

Ce od novozgrajenih in popravljenih cest omenimo le kamionsko cesto Ošterc-Ravna gora, vidimo mnoge koristi. V stari Jugoslaviji in tudi po osvoboditvi do leta 1946 je bil izvoz iz gozdov Opatove in Ravne gore s kamioni sploh nemogoč. Z novo cesto omogočenega kamionskega prevoza sploh ni mogoče primerjati

Načrtno vzdrževanje strojev in pogonskih sredstev

»Stroj moraš ljubiti, stroj, katerega imaš v rokah, moraš poznati do potankosti, moraš ga negovati z ljubeznijo. Pa tudi kadar najboljše deluje, ga moraš pregledovati, paziti nanj in ga čistiti, sicer izgubi svojo preciznost in se kvari. Stroj je prav tako kot živo bitje, on je tvoj pomožni instrument, sredstvo, s katerega pomočjo ustvarjaš hitrejšo proizvodnjo itd., to velja za vse stroje, za vsa tehnična sredstva.«

(Tito delegatom I. kongresa Ljudske tehnike.)

S temi besedami je tov. Tito dovolj jasno opredelil odnos delavca do stroja, ki mora biti naravnost prisrčen. Toliko bolj danes, ko stroj ni več lastnina privatnika-kapitalista, do katerega delavec pač ni mogel imeti iskrenih odnosov, temveč je gledal, da bi ga čimprej pokvaril in podobno. Medtem pa, ko je danes stroj njegova — ljudska last, s katerim je povezan ves svoj delovni čas, postane prava tovariša, s katerim gresta skupno z roko v roki pri delu v boljšo bodočnost. Ali naj takega tovariša pustimo nenegovanega in prepuščenega samemu sebi?

Prav tako pa tudi ne smemo dopustiti, da bi nam očitali v slabem pomenu: kakršno orodje, takšen mojster, takšen je njegov izdelek. Zato bomo ne samo v Tednu tehnike, temveč vedno in to načrtno skrbeli za svoje stroje vsi, posamezniki, bodisi delavec ali delavka, bodisi mojster, vodja oddelka, pa vse in skozi do tehničnega vodje in ravnatelja, da bodo stroji naših tovarn in podjetij negovani in bodo s tem ohranjeni za vedno nove delovne podvige in uspehe.

Posebno pa moramo skrbeti za naše stroje dandanes, ko se pri izpolnjevanju naših planskih nalog bliža njihova delazmožnost skrajnosti ter delajo tako rekoč (ne samo v dveh, temveč celo v treh izmenah) neprestano. Zato je toliko bolj potrebno zavestno in načrtno vzdrževanje. S tem ne bi samo preprečili zastoj zaradi okvar, temveč bi naše obstoječe stroje obdržali čim dalje v pogonu in ohranili naš ljudski kapital, preprečili nepotrebne izdatke za predčasno nabavo novih, posebno ker smo se navezani na uvoz iz inozemstva. Žal pa obstajajo le na nekaterih tehničnih področjih predpisi deloma z zakonsko močjo, kako je treba stroje vzdr-

ževati in to še večinoma le tam, kjer so v nevarnosti človeška življenja. Ti predpisi obravnavajo parne kotle in posode, dvigala, kompresorske naprave itd. Pri parnih kotlih se izvajajo nenapovedane kontrole med pogonom. Prav tako se v predpisanih obdobjih čistijo in pregledujejo notranjščine kotlov, izvajajo se preizkušnje z vodnim pritiskom in preizkuša se tudi kotlovska pločevina.

V zvezi s tem so podjetja avtomatsko prisiljena skrbeti za stranske naprave kotlov, kot so črpalke, napajalne naprave, armature itd., da ostanje zmožne za nadaljnji pogon in da poteka zmanjševanje njih vrednosti v normalnih pogojih.

Bolj obširne in precizne tovrstne predpise imajo še tudi naše državne železnice kot eno največjih podjetij. Njihova izkustva in organizacija nam dajejo dober primer pravičnega vzdrževanja strojev. To velepodjetje ima kot znano v različnih krajih države zelo dobro opremljene delavnice — podjetja za vzdrževanje svojih strojev in naprav. V teh delavnicah vodi evidenco njim pripadajočih vozil, kjer pregledajo v naprej predpisanih rokih vsako vozilo in ga popravijo, tako da je vedno sposobno za promet. Upoštevajoč potem čas popravila se potem tudi lahko planira prometna kapaciteta vsega voznega parka. Posebno moramo poudarjati pri tem načelo, da se morajo vozila pregledati in obrabljeni deli izmenjati, preden se polomijo oziroma preden bi povzročili razne zastoj.

Prav to prizadevanje, preprečiti napake in odstraniti predhodno nedostatke in hibe, je jedro načrtnega vzdrževanja strojev in pogonskih sredstev. Mnogo bolj kot doslej bi se moralo to prizadevanje uresničiti v praksi. Napačno je n. pr. popraviti strojnico šele tedaj, ko ni več tako precizna, kot zahtevajo konstrukcijski načrti, kajti medtem se je izdelalo na njej že vrsto izdelkov, ki niso bili več uporabljivi in so šli v izmetek, ali pa je bilo toliko in toliko metrov blaga pokvarjenega, ker se ni pravočasno pregledalo in popravilo listovke na statvah in so se ponavljale napake, ki jih mnogokrat zaradi kompliciranosti vezave tkalec ni mogel opaziti.

(Konec prihodnjič)

AG

Še malo o naših šolah

V zadnji številki »Našega dela« je v statistiki o učnih uspehih na naših gimnazijah tiskarski škrat izpustil glavo nad številkami, no, pa čitatelji so gotovo uganili, kaj številke in odstotki pomenijo. Navadno je ocenjevanje v I. polletju malo strožje kot ob koncu leta, vendar bi ne smelo biti bistvene razlike. Seveda pa še ni rečeno, da je gimnazija, ki ima nižji odstotek pozitivnih, s tem že tudi slabša, ker ima pa morda strožje ocenjevanje. Lahko pa kje zajame skoraj vse dijake nek val malodušja do uspeha in je odstotek tako lahko tudi resnična slika stanja.

Učiteljstvo se v glavnem le trudi, čeprav včasih v obupnih razmerah, da dá od sebe to, kar od njega zahtevamo in pričakujemo. Če bi še starši, ki imajo na svoje otroke večji — pa mnogokrat slabši — vpliv, imeli do šole in vzgoje pravilnejši odnos, če bi se množične organizacije bolj poglabile in sodelovale pri oblikovanju našega naraščanja, pa če bi še končno mladina napravila svojo dolžnost, bi bili uspehi gotovo mnogo bolj.

Pomanjkanje učnih moči je po osnovnih šolah in po gimnazijah še precejšnje. Z novim šolskim letom bo manjkalo na osnovnih šolah 38, na nižjih gimnazijah pa 20 učnih moči. Pri tem moramo namreč upoštevati, da bomo imeli z novim šolskim letom pri uvedbi osemletne šolske obveznosti zopet IV. razrede nižje gimnazije, kjer bo seveda za to zadostno število dijakov. Prostora primanjkuje skoraj na vseh šolah, kjer so gimnazije in mora večina razredov osnovnih šol imeti popoldanski pouk, kar je v vseh ozirom slabše. Ponekod (Leskovec) pa IV. razreda gimnazije sploh ne bodo imeli kje imeti. Tu bi bilo sploh dobro misliti na združitev krške in leskoveške gimnazije, saj sta samo pol ure oddaljeni. Seveda bi morali predvideti v doglednem času za tako združeno gimnazijo neke okrog stadiona Matije Gubca novo, higienično in dovolj veliko gimnazijsko poslopje. Če pomislimo še na veliko povečanje tovarne Celuloze, je to tem bolj pomisleka vredno.

Na vseh naših osnovnih šolah in gimnazijah deluje 159 učiteljev in strokovnih učiteljev, 19 predmetnih učiteljev, 17 profesorjev, 47 učiteljev-tečajnikov, ki se še pripravljajo na maturo ter 16 upokojenih

ali pogodbenih učiteljev in profesorjev, ki zaradi pomanjkanja učnega kadra letos še poučujejo. Zanimivo je, da je med vsem učnim osebjem samo 69 moških. Seveda imamo več učnih moči na večmesečnih bolniških dopustih. Živčna obolenja in tuberkuloza so nekaka poklicna bolezen, kar je sicer razumljivo, a žalostno. Da niso na svojih službenih mestih vsi zadovoljni, je tudi razumljivo; bi pa bili gotovo bolj zadovoljni, če bi krajevni faktorji poskrbeli, da bi prosvetni delavci dobili to, kar jim pripada. Tako pa ponekod n. pr. še do sedaj niso dobili kurjave, čeprav distribucijski organi vedo za uredbe in so pravočasno prejeli nakaznice; drugod zopet težko dobijo hrano v menzah ali gostilnah. Dočim so primerna stanovanja pri prosvetnih delavcih sploh problem in stanovanjski komisiji pri MLO Brežice, ki jo je mlada profesorica-mati 2 leti zaman prosila za primerno stanovanje ter zaradi tega zbolela in morala na zdravljenje, gotovo ne gre dobro priznanje. Vedeti moramo namreč, da niso prosvetni delavci vedno tudi komolčarji, da mnogi ne morejo in nočejo sitnariti za dosego svojih pravic, da pa potihem zaradi tega še več trpijo, ko vidijo, da posamezni nižji organi oblasti ne izvršujejo tega, kar je višja oblast odredila in to kljub osebnim intervencijam.

Ker mora biti učitelj v očeh otrok in dijakov vedno avtoriteta, če naj vrši učno in vzgojno poslanstvo, bi morala javna kritika to upoštevati in iznašati vse event. nepravilnosti brez potenciranja in demagoških primesi. Roditeljski sestanki, zbori volivcev in šolski sveti so forum, kjer si naj razčistijo svoje pojme o tem, kaj je prav ali ne v učiteljevem delu. Društva prijateljev mladine, ki se bodo gotovo tudi pri nas ustanavljala, bi bila šoli in staršem ter splošni vzgoji v veliko pomoč.

Razumljivo je pa seveda tudi to, da ne moremo imeti učiteljev in še manj vzgojiteljev, ki bi očitno nasprotovali naši stvarnosti in našim naporom, pa tudi takih ne, ki se nočejo strokovno usposabljalati, čeprav se jim nudi vsa potrebna pomoč. Zato smo tudi v tem pogledu že pristopili poleg kvantitete tudi k vprašanju kvalitete prosvetnega kadra.

KJ

Is okrajne skupščine LJUDSKE PROSVETE

Iz poročil je razvidno, da združuje sedaj Okrajni odbor Ljudske prosvete 24 kulturno umetniških društev z 81 delujočimi sekcijami poleg 22 samostojnih sekcij ostalih organizacij (predvsem gasilcev in Ljudske mladine) s skupno 1596 člani. Na novo je bilo ustanovljenih 5 kulturno umetniških društev in preko 30 različnih sekcij. Vse kulturno umetniške sekcije so v preteklem letu priredile 239 samostojnih prireditev. Tu niso vštete številne proslave in akademije, ki so jih tekom leta kulturno umetniška društva sama organizirala ali sodelovala pri njih organizaciji zgolj s svojim kulturno umetniškim delom programa.

Skoraj vsa društva so sodelovala z združenim programom tudi na centralnih prireditvah v okrajnem merilu, kakor: Nastop pevskih zborov in glasbenih skupin aprila 1951 v Brežicah, Gubčeva proslava z okrajno gospodarsko razstavo avgusta 1951 v Krškem, Slovensko-hrvaški kulturni festival »Bratstva in edinstva« septembra 1951 v Brežicah, Dan izseljencev oktobra 1951 v Brežicah.

Zariše ljudsko prosvetne dejavnosti so pač ostala preko vsega leta kulturno umetniška društva in sekcije. Kot najboljša društva so bila na skupščini pohvaljena: SKUD »Bohor« Senovo, KUD Videm, KUD Kapele, MKUD »Ivan Cankar« Brežice in MKUD »Joško Hlebec« Rajhenburg. — Omembe vredno je tudi uspešno kulturno upetniško delo v ostalih krajih, kakor: Boštanj, Dobova, Zdole, Skopice, Sv. Duh, Leskovec, Kostanjevica in Artiče.

Na področju ljudskega knjižničarstva in delovanja Ljudskih univerz ostane prvo mesto Brežicam. Pohvaljene so bile še Ljudske knjižnice Senovo, Sevnica, Krško, Sv. Križ in Dobova, a za delo v sedanji sezoni tudi Ljudski univerzi Krško in Senovo.

V diskusiji je bilo mnogo govora o bodočem ljudsko prosvetnem delu. Prikazana in kritizirana je bila neaktivnost v kulturno umetniškem delu, ki vlada v naših središčih kot so Brežice, Krško in Sevnica. Izražena je bila želja, naj se poleti organizira lutkarski tečaj, kajti sedaj imamo lutkovne odre v Sevnici in na Čatežu,

uredili bi ga pa radi še v Kapelah, Brežicah in drugod. Kritizirani so bili tudi prosvetni delavci, da se premalo udeležujejo v izvenšolskem ljudsko prosvetnem delu.

Ob zaključku okrajne skupščine so bili med drugim sprejeti tudi načelni sklepi, ki naj služijo društvom kot smernice pri sestavljanju bodočih delovnih načrtov:

1. Ljudsko prosvetno delo mora biti sestavni del socialistične, ideološke preobrazbe vasi.

2. Bistvo in izključni namen kulturno umetniškega dela je in mora biti dvig kulturnega nivoja naših delovnih ljudi v smeri napredne miselnosti, ne pa sredstvo za polnjenje blagajne.

3. Ljudsko prosvetno delo mora biti zanimivo, kvalitetno in tako usmerjeno, da zajame množice. Boriti se moramo proti površnemu in šablonskemu umetniškemu delovanju zaradi kvantitete.

4. Medtem ko stremimo za masovnostjo moramo biti posebno pozorni na ljudi, ki po svoje razumejo socialistično demokracijo ter skušajo pod krinko ljudske volje vzeti v zakup ljudsko prosvetno delo, predvsem na vasi.

5. Ljudske univerze in izobraževalni tečaji, kot oblike izvenšolskega ljudsko prosvetnega izobraževanja, morajo ostati tudi v bodoče osnovne oblike za dviganje kulturne ravni in socialistične zavesti množic. Z vsemi oblikami kulturno umetniškega ustvarjanja se moramo nenehno boriti proti praznoverju in idealističnemu pojmovanju ter širiti dognanja napredne znanosti.

6. Tudi ljudske knjižnice so sestavni del našega ljudsko prosvetnega dela. Knjižničar mora znati čitalca zainteresirati in mu posredovati knjigo, ki odgovarja njegovi duševni stopnji.

7. Naša kulturno umetniška društva morajo skrbeti tudi za vzgojo in dvig svojega članstva. Posebno ne smemo zanemarjati mladine in pionirjev, kajti zavedati se moramo, da bodo v doglednem času prav oni prevzemali nase celotno ljudsko prosvetno delo ter ga nenehno obnavljali.

Čuvajmo naše kulturno zgodovinske spomenike

II.

Naša ožja domovina je bogata na umetniškem polju, pa bodi si to v slikarstvu, kiparstvu ali stavbarstvu. Na literarnem polju imamo tudi velike ljudi. Lansko leto smo praznovali velik dogodek 400-letnice prve tiskane slovenske knjige.

Pod težkimi okolnostmi se je znal uveljaviti naš narod na vseh poljih. Kdo ne pozna Jurija Dalmatina, Krčana, ki je napisal in izdal prvo slovensko biblijo. Še danes nosi po njem ime: Dalmatinova biblija. V naši domovini so te knjige zelo redke, največje število je ohranjenih v Angliji.

Pod sevnškim gradom je takozvana Lutrova kapela, ki jo danes imenujejo Lutrova klet. Prvotno je bila ta stavba izključno kapela in šele pozneje so priložili na to stavbo prizidek in zaradi tega imenovali klet. Tako so stavbo izmaličili in danes bi bilo nujno potrebno, da se vse te napake popravijo in stavbo vzpostavi v prvotno stanje. Za našo kulturno zgodovino je to važen dokument, zato ga moramo ohraniti kot kulturno zgodovinski spomenik ne oziraje se na to, da ekonomija vlada nad vsem.

Sevnški grad je zelo zanimiva stavba, ki bi jo morali prav tako čuvati kot dokaz naše fevdalne dobe. Današnji vpogled pa izpričuje, da smo še daleč od tega, da bi znali vestno čuvati tisto, kar nam je za zgodovino važno. Stranke, ki stanujejo v gradu nimajo nikakršnega smisla za ohranitev stavbe ter vseh njenih okrasnih posebnosti, ki tvorijo posebno značilnost gradu. Razdiranje na en ali drug način, to je za njih poglavitna stvar. Otroci tolčejo z različnimi predmeti po dekorativnih kipih iz peščenca. Jasno je, da pelje ta pot v pogubo vse tiste predmete, ki so vredni ohranitve. Stanovanci se ne zavedajo kaj je narodna imovina, kaj pa šele če predstavlja stavba

še celo kulturno zgodovinsko vrednost. V tem pogledu bi moral tudi KLO Sevnica skrbeti za pravi red.

Kar je bilo omenjeno o sevnškem gradu, prav tako lahko trdimo o pišečkem gradu. Kdor ima vpogled v zanimivost stavbarstva, potem more samo to določiti, da je pišečki grad izredno zanimiv gradbeni pojav v našem okraju. Stavba nima nikakršne simetrije, vsaka stena ima svojo lego — in ravno v tem pogledu tiči vsa tista stavbna zanimivost. Vse te značilnosti stavbe so jasen dokaz, da imamo v našem okraju prav posebne arhitektonske zanimivosti.

Omenili smo dva gradova, ki sta podvržena težkim poškodbam. So pa še druge, stavbe, ki kričijo po usmiljenju. Vprašanje, kdaj se bodo naši ljudje zavedali dolžnosti, ki jih imajo do svojih otrok in do domovine, je zelo aktualno. Ali lahko razumemo, da otroci s »fračami« uničujejo na javnih kulturno zgodovinskih stavbah okenske šipe? Ali smo ljudje dvajsetega stoletja, ki bomo pravilno vzgajali našo mladino?

Pri nas imamo stavbe, ki imajo svoje lice — in to je tista prvotna oblika, ki daje okolišu poseben pečat. Zgodi se pa slučaj, da se nekdo zmisli in stavbo »modernizira«. Za postopek je popolnoma nepravilen. Zato moramo skrbeti, da v bodoče ne bomo pokvarili tistih stavb, ki so nam danes zrcalo naše preteklosti.

Fes.

POPRAVEK

V tretji številki v prvem stavku članka »Ob 103. obletnici Prešernove smrti« je pravilno: »... sto tri leta odkar je umrl«, namesto: »tri leta odkar se je rodil«.

Lado Smrekar:

Pesem o domovini

(Spominu Hlebčeve mame iz Rajhenburga)

Imel sem prijatelja, zdaj ga ne vidim nič več. Bil je doma iz zasavskih revirjev — visok in plečat, sama moč in vedrina, tak, kot ljudje in zemlja tam doli. Bežno je bilo prvo srečanje, bežna srečanja kasneje, vendar zaupljiv pogled in košat smeh sta bila tako prepričljiva, da te je na mah pridobil zase.

Nekega majskega večera je bilo. Brala sva Puškina in še zdaj se spominjam zadnjih vrstic:

»... Vse tiho, majska noč prihaja
brez glasu...«

Mesto je zažarelo v luči, kot bi se kosalo z nočjo, ki je vkovala morje zvezda v nebo. Začel je pripovedovati...

Bili smo izseljeni daleč v Nemčijo. Nemci so nas pognali. V tujem svetu nas je neprestano glodala misel na domovino. Nismo bili sami, cele vasi so bile z nami. Vsi smo živeli isto usodo. Slovenske besede skoraj nismo slišali in pesem je bila prav tako redka. Kadar smo jo slišali, se nam je zdelo, da slonimo na domačih podbojih in sanjamo o svetli bodočnosti in

sreči. Moja mama pa je ob takih trenutkih vselej jokala in med solzami je komaj izvila iz sebe nekaj besed. Povedala jih je s pritajeno grozo in obupom hkrati:

»... samo, da bi umrla doma...«

Po vojni smo se vrnili domov. Materin obraz je bil vso pot nasmejan, bila je vedra in lahkotna, kot da ji bije v prsih nova mladost. Mi smo med potjo spali, ona nikoli; bili smo žejni, ona ne in če smo za trenutek hoteli pomisliti nazaj, nam skoraj ni dovolila. Glejte naprej — v bodočnost, v veselje in srečo gremo, vračamo se v domovino. Oči so se ji zaiskrile v dotlej nepoznanem ognju.

Prišli smo v zasavsko dolino! Še nekaj hipov in bili smo doma. Mati je prva izstopila, pokleknila pri stopnicah vlaka na tla in poljubila slovensko zemljo... Oči so zalile solze — ne samo njej, vsej množici, ki je bila zbrana okoli tega prizora. Tiho smo se razšli...

Zadnjič sem slišal, da je lani umrla. Njena želja se ji je izpolnila. Zemlja, ki jo je tako ljubila, jo je sprejela in lahek ji je sen v njenem naročju.

Olga Golobova

požrtvovalna delavka
za stvar socializma

V vrstah žena je Olga Golobova precej poznana, saj dela v okrajnem odboru AFŽ že vse skozi po osvoboditvi. Vedno optimistična in polna vere v ljudstvo in v napredek dela v vseh krajevnih organizacijah Čateža ob Krki. V vseh organizacijah je gonilna sila. Čeprav jo je življenje močno udarilo, ko je izgubila oba sinova, ni nikoli niti za trenutek klonila. Vse svoje sile daje za dobrobit ljudstva. Golobova je pravi lik jugoslovanske revolucionarne žene.

KIER JE VOLJA - SE NAJDE TUDI POT

Ko so odhajali naši delovni ljudje v časih ekonomske krize in brezposelnosti iz stare Jugoslavije »s trebuhom za kruhom« širili svet, so svoje neznanje tembolj občutili. Marsikomu je, četudi samo delno znanje, kakšnega tujega jezika pomagalo vsaj do trenutnih uspehov. Splošno znani dar Slovencev, da se lahko precej naglo priučijo tujih jezikov, je prišel tu posebno do izraza.

Danes našemu delovnemu človeku ni več potrebno, da bi se zaradi ekonomske nujnosti in borbe za obstanek učil tujih jezikov, kajti naša nova svobodna socialistična domovina ima za vsakogar, ki hoče delati, dovolj kruha, še več — tudi nekdanji izseljenci, ki jim v tujini sreča ni bila posebno mila, se radi vračajo, da najdejo isto v naši skupnosti.

Ljudska prosveta Slovenije organizira povsod, kjer si ljudje to žele, v okviru Ljudskih univerz ali pa samostojno jezikovne tečaje. Sedaj se na tak tečaj pripravljajo v Leskovcu. Na Vidmu in v Krškem imamo pa že kar tri tečaje angleščine. Obiskovalci? Poleg tovarniškega delavca sedi kmetijski sin z državno službenko, obrtniška delavka — na splošno mlajši ljudje različnih poklicev, pa tudi starejše osebe, ki si žele nekoč pridobljeno znanje osvežiti.

Potrebno je, da se tudi v ostalih središčih in večjih krajih organizirajo takšni tečaji tujih jezikov. Predavateljev v ta namen imamo dovolj. Tudi večina prebivalcev našega okraja se je že v času izseljenišva priučila temu ali onemu tujemu jeziku, zato bi bilo potrebno in predvsem njim samim koristno, da si danes skušajo to znanje obnoviti in izpopolniti.

»Where's a Will, there's a Way!« Po naše: »Kjer je volja, tam se najde pot!«

Slabo seme - slab pridelek

Še dober mesec nas loči od začetka spomladanske setve. Pravzaprav bomo, če bo vreme ugodno, sejali oves in druga jara žita že prej. Vremenski preroki sicer obetajo hladno pomlad, kar bi naše setvene načrte nekoliko vrglo nazaj.

Kako je s semeni? Ali bomo dobili semenski krompir, ker je naš že čisto odpovedal? Kje dobiti semenski oves? Kako priti do krmnih semen in heterozne koruze? Vsa ta vprašanja postavljajo naši kmetje, če se sestaneš z njimi na »terenu«.

Res je, da je naš znani krompir oneida postal starec in da je popolnoma odpovedal. Pridelek je nizek in nam rezultati povedo, da ni rentabilno, če ga pridelaj na ha le 50 g, ko vemo, da bi ga povprečno lahko še enkrat, dvakrat več. Krompir v ravninskem, toplem okolju kaj kmalu degenerira in je treba izmenjati seme ter dobiti krompir iz hladnejših, višinskih predelov, kjer so idealni pogoji za pridobivanje krompirja. Kakšen zaključek torej dobimo; menjavanje semen vsaj vsaka 2—3 leta.

Pri pšenici, rži, ječmenu, ovsu itd. imamo iste degenerativne pojave, ki so v naših prilikah največ posledica tudi sušnih let, boleznih itd. Tudi pri žitih bomo morali spremeniti seme in sejati kvalitetno, očiščeno in razkuženo blago.

Že več let se gospodarji pritožujejo, da ni ajde, čeprav je lepo cvetela in je vreme zanj bilo ugodno. Nekateri sejejo celo ajdo III. kvalitete (odpadke). Po polju smo videli tudi domačo črno in sivo ajdo, ki se kaj rada medsebojno oprahuje. Tako križana ajda nam daje slab in manj vreden pridelek. Ne drži torej, da so čebele krive slabega pridelka pri ajdi, kakor to često trde kmetje, saj so tudi naši dedje sejali ajdo (predvsem črno) in imeli več čebelnih družin, kakor jih imamo sedaj in vendar so pridelki bili zelo dobri.

Tako bi lahko nanizali kulturo za kulturo in ugotovili, da je krivda v slabih odnosih v glavnem slabo, degenerirano seme.

Cd kod naj dobimo seme? Prijatelji, danes ni več problema, kje dobiti dobro seme. Saj nas je država s semeni vseh vrst dobro oskrbela. Naročite jih lahko potom svojih KZ, Semenarne v Brežicah ali pa v Ljubljani. Zavedati pa se moramo, da bomo morali tudi sami pričeti s pridelovanjem dobrih semen, če hočemo, da bodo cenejša in tudi zanesljivejša, kakor so ona iz uvoza. Kmetje, pokažite svojo staro prakso in javite se za proizvodnjo semen pri naši poslovalnici Semenarni v Brežicah, kjer boste dobili še podrobnejša pojasnila.

Kdaj bomo pili naša pristna vina?

Pristnih vin je malo v naših gostilnah. Dosti je visokokvalificiranih delavcev, takozvanih mešalcev vin, ki zelo radi oženijo naša dobra vina z vodo ali sadjevcem. Toda naši ljudje so se že naveličali razpih mešanice in zahtevajo, da so vina tako pristna kakor so pristne cene.

Zadnje dni je trgovinska inšpekcija vršila pregled gostinskih obratov. Med drugim je kontrolirala kvaliteto vin ter ravno po tem vprašanju ugotovila nezno stanje. O tem naj govori sam izvid o preiskavi poslatih vzorcev živilskemu laboratoriju:

Kolodvorska restavracija v Sevnici je točila ob priliki kontrole mešanico modre frankinje in žametne črnine. Ta mešanica je imela komaj 6,7 vol. % alkohola. Žametne črnine je, sodeč po svetli barvi, bilo malo primešane ali je pa vino bilo razredčeno z vodo, za kar govori nizka gradacija alkohola.

Mestna restavracija v Krškem je imela v prodaji rdeče vino, ki bi po računu moralo imeti 10,2 vol. % alkohola. Dejansko je imelo samo 9 vol. % alkohola. Dalje so prodajali belo vino, ki bi po računu moralo imeti 9,5 vol. % alkohola, a je imelo samo 8,57 vol. % alkohola. Upravnik se izgovarja na »Vino« Brežice, toda to podjetje ima originalni vzorec istega vina, ki ima stvarno 10,2 vol. % alkohola. Kje naj iščemo krivca?

Krajevna kolodvorska restavracija v Rajhenburgu je imela v prodaji vino jakosti 7 vol. % alkohola. To vino je nečisto, kalno, trpko in ima okus po suhem sadju. Vino nagiba k porjavenju. Takšno vino sploh ne bi smelo v promet za široko potrošnjo in je res žalostno, da upravnik ne zna izbrati boljšega. Še to je zanimivo, da je restavracija doslej kupovala vino v Brežicah od grosistov, to pot je pa upravnik sam izbral »boljšega« pri kmetih, da bodo gostje zadovoljni... Blizu te restavracije se nahaja privatna gostilna, ki ima na zalogi vino jakosti 10 vol. % alkohola in krajevna gostilna »Pod lipo«, ki ima prav tako vino jakosti nad 10 vol. % alkohola. Zakaj ne bi takšnega vina točila tudi kolodvorska restavracija.

Socialistična zakupnica Majcen Berta iz Boštanja je točila vino izrazito kalno, slabega okusa po suhem sadju in sladko. Vino je imelo komaj 7,2 vol. % alkohola pri točilni mizi in 7,9 vol. % alkohola v kleti. Takšno vino ne bi smelo v promet, a tudi takšnih zakupnikov danes ne bi smeli več imeti.

Restavracija »Krka« v Čatežu je imela na zalogi rdeče vino, ki bi po računu moralo imeti 12 vol. % alkohola. Dejansko je imelo samo 10,8 vol. % alkohola, je močno ciknjeno in kot takšno ne bi smelo biti več v prodaji. To je uvidela že sama poslovodkinja, ki ga je sicer sedaj nehala točiti, vprašanje je pa še, zakaj nižja gradacija od gradacije na računu?

Še več takšnih slučajev je bilo ugotovljenih, kar ne daje preveč dobre ocene

našim vinorodnim krajem, a toliko manj se je čuditi primerom trboveljskih gostilničarjev. Vemo pa, da je v krškem okraju dovolj dobrega vina, čeprav letos močje za spoznanje slabšega od pridelkov v preteklih letih, toda brez dvoma boljšega kakor se toči v večini naših lokalov.

Ta kontrola je končno dokazala, da so vina kupljena neposredno od kmetovalcev slabša od vin kupljenih od »Vino« Brežice ali vinarskih zadrug. Zato se v bodoče ne bo dovolilo, da bi gostilne delale na eni strani finančne prekrške, a zraven tega pa še škodo politiki cen ter istočasno nabavljala tako slaba vina. Ni čudno, da se vprašujemo zakaj je vino tako drago, ko pa gostilničarji masovno navaljujejo na vinogradnike in plačujejo vino celo do 50 din za liter, medtem ko je najvišja dovoljena nakupna cena 32 din za liter. Vsem takšnim se bo stopilo na prste in upamo, da bomo končno le pili naša pristna vina.

(Nadaljevanje s 1. strani)

O DRUŽBENEM PLANU IN AKUMULACIJI

dodatnega družbenega prispevka za nekatera podjetja še druge obveze do akumulacije. To je davek na izredni dobiček in davek na višek plačilnega fonda. Podjetja katerih organski sestav kapitala presega povprečje ostalih sorodnih podjetij določene stroke, bodo dolžna odvajati v akumulacijo tudi v obliki teh dveh davkov.

... IN KVALITETA PROIZVODOV

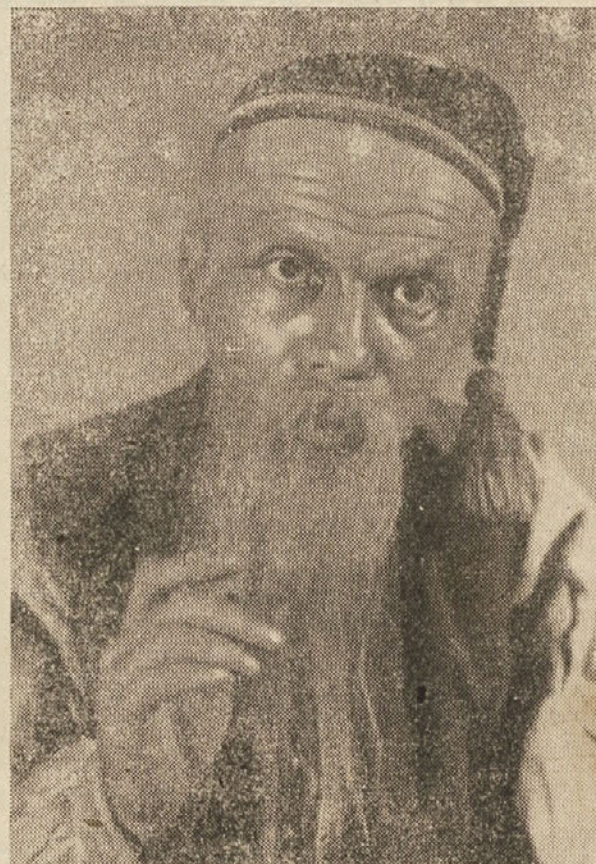
Nove oblike v našem notranjem ekonomskem življenju bodo nujno povzročile, da se bo morala kvaliteta proizvodov in uslug v državnem gospodarskem sektorju izboljšati in predvsem prilagoditi individualnim željam in potrebam posameznika. To je nujno. Lokalna podjetja, ki nimajo za to pogojev, naj opustijo težnje za nekakšnimi serijskimi proizvodnjami. Treba je, da realno presojajo svoje možnosti. Te možnosti so pa zaenkrat takšne, da jih nujno usmerjajo na drobno in različno proizvodnjo po naročilih in željah potrošnikov. Lokalna podjetja s takšnim poslovanjem bodo močna opora republiškimi in zveznim blagovnim fondom pri preskrbi prebivalstva in bodo konkurenčna tudi napram privatnemu obrtniškem sektorju.

Nedvomno je, da se z uveljavljanjem družbenega planiranja in enotne akumulacije povečuje odgovornost delavskih svetov in njih upravnih odborov v podjetjih. Prav tako je pa izven vsakega dvoma, da bodo delavski sveti in upravni odbori ob tesnem sodelovanju partijske in ostalih organizacij v podjetjih razumeli svoje poslanstvo pri poglobljanju socialistične demokracije in pri razvoju socializma sploh ter da bodo tako kot vedno do sedaj izvršili svoje dolžnosti do skupnosti.

V. F.

STRICK
KOSOB
BRIN

u filmu
»Kekec«

NOVICE IZ NAŠIH KRAJEV

Kdo naj bo lastnik doma na Obrežju

Mnogo smo govorili o izgradnji doma na Obrežju pri Jesenicah na Dolenjskem, vendar pa nikakor ne more priti do sporazuma, čigava naj bo last. Zanj se prepirajo sektaški gasilci, katerih mišljenje je, da bo dom vsekakor njihova last, dočim so masovne organizacije drugačnega mišljenja. Željni smo, da bi se s skupnimi močmi zgradil dom, ki bo lahko služil obojestranskim namenom, kar je edino pravilno. Kajti zavedati se moramo, da je edino v slogi možno doseči lepe uspehe in da je nesmiselno razpravljati, kdo naj bi bil lastnik doma.

Napeti je samo vse sile in izgraditi dom, da bomo s ponosom gledali na uspehe, za katere smo si že napravili načrte.

Iz Kapel

Novoustanovljeno kulturno umetniško društvo je povežalo dejavnost vseh množičnih organizacij. Priključila se mu je tudi godba na pihala in dve do sedaj samostojni gasilski dramski sekciji. Ustanovili so že moški, ženski in mešani pevski zbor, pripravljajo pa še šahovsko sekcijo in lutkovno gledališče.

Do sedaj so uspešno uprizorili »Skapinove zvijače«, »Ljubezni cvet je zamorjen« in kot krstno predstavo D. Vahnove »Simfonovine«.

Sedaj se morajo še potruditi, da skupno z gasilci čimprej razširijo gasilski dom ter si tako zagotovijo dovolj veliko dvorano, ki naj bi služila svojemu namenu.

Pijača je kriva

Prekomerno uživanje alkohola ima skoraj vedno slabe posledice. To bi nam prav lahko potrdil šofer Klanjšček Albin iz Libne, ki je med vožnjo popival v Rajhenburgu in na Vidmu, nato se pa še sprl s patrolo LM in službujoče organe zasmejoval. Denarna kazen 2400 dinarjev mu bo zaenkrat verjetno služila v dovolj močno opozorilo.

Z nožem je grozil

Še ne dvajsetletni Smole Vinko iz Reštanja je v vinjenosti dal duška svoji korajži. V rudniški restavraciji na Senovem je premetaval stole, a ker pri mirnih gostih ni našel odziva na svoje izzivanje, jim je začel groziti z velikim kuhinjskim nožem. Na poti domov je z dela vračajočim se delavcem prav tako grozil s tem nožem, vpil in razgrajal. S tem kaljenjem nočnega miru si je vsekakor zaslužil dodatno kazen v višini 2000 dinarjev.

Životarenje v brezdelju

Bervar Franc iz Dol. Radulj pri Bučki, brez stalnega prebivališča, star 19 let, ni že od oktobra preteklega leta nikjer zaposlen, čeprav ima kvalifikacijo mizar-skega pomočnika. Vztrajno se je izmikal delu, nikjer ni bil prijavljen, živel je v brezdelju, se izkazoval s tujo izkaznico ZB in se družil s ciganom Brajdičem. Tudi ta cigan se že dalj časa potepa od vasi do vasi in kaj malo je verjetno, da se je Bervar Franc v njegovi družbi preživljal na pošten način. Ker sta oba imela tudi nekaj opravka z orožjem in v več primerih kršila veljavne predpise, sta bila kaznovana: cigan Brajdič s 30 dni, Bervar Franc pa s 55 dni zapore.

Pepče pripoveduje...

Naneslo je, da sem bil poleg, ko se je z brežiškega mostu prevrnil traktor in kamion. Čeprav so bili šoferji »previdni« in ograja »močna« smo se naenkrat znašli pod mostom... Sredi belega dne sem zagledal vse zvezde, a ko me je še sam traktor dohitel, sem brez moči obležal v globokih sanjah... Videl sem brežiški most, sveže prepleškan in močno železno ograjo... Po znatnem kontingentu Save, so se sanje naglo razblinile... Zopet je stal nad mano nekdanji most, ki ga napadajo rja, a delavci na njem skušajo nadomestiti polomljeno ograjo z žico... Ostrazima me je spravila docela k zavesti. Da bi se prej ogrel, sem se napotil kar peš v Sv. Križ, kjer sem v kmetijski zadrugi najprej omel pajčevino, nato se mi je pa kar mlo storilo ob pogledu na zidove nekdanje dvorane; sedaj v razpadanju, a kaj si hočem, če odgovorni te svoje sramote v središču vasi, sami ne vidijo... V Černeči vasi sem se še isti dan pogodil za drva. Drugi teden bom poslal voznika ponje. Da pa ne bi šel v eno smer prazen, mu bom naložil za zadrugo kakšno vrečo soli in sladkorja, ker je za te artikule pri njih že dolgo stiska... Vračal sem se skozi Vel. Podlog, kjer teče pravda o lastništvu nad zadruginim domom. Skoro prestrašil me je gasilec Tone, ki je gromoglasno s krepko pestjo pribil k »pultu« v kmetijski zadrugi, besede: »Dom

je naš — pa basta!« Jaz se mu nisem usodil upirati, ne vem kako dolgo se mu bodo še vaščani... Ko sem si doma malo odpočil, sem prejel vabilo na Prvi ples trgovskih uslužbencev okraja Krško v dvorani zadrugnega doma v Dobovi. Ker sem še vedno pod vplivom slabih izkušenj iz »Lovskega plesa« v Globokem, v Dobovi nisem mislil iti, a pečat na ovoju, »nujno«, je deloval. Ni mi žal za večer, ki sem ga prebil v prijetnem razpoloženju, toda smola, ki me je spremljala naslednji dan, me je skoro vrgla iz tira... Vse vlake po vrsti sem zamudil, še sreča da nisem bil sam. Popoldne smo se vendar odločili. Kljub »utrujenosti« smo se namerili proti Catežu. Po daljšem okrepčilu v »Toplicah«, sem zapustil družbo in si zaželel biti čimprej doma. Ker je bilo vse okrog mene snežno belo, (trenutno sem videl tudi spreminjajoče se črno), sem kaj kmalu zgrešil cesto... Obupni klic »na pomoč«, me je pretresel in skoro streznil... Zagledal sem lovca, kako je s svojima tovarišema padel iz čolna v hladne valove... Ker jim čolna ni uspelo ponovno obrniti, a jaz nisem bil zmožen nuditi pomoči, so se morali kar sami potruditi na suho. Tudi lov na divje race so za ta dan opustili, ne vem ali zato, ker se jim je zmočil smodnik, ali zato, ker je kapljalo od obleke...

Vaš Pepče

KINO

K I N O K R Š K O

- 1. in 2. marca: »ANA KARENINA« ameriški film
- 5. in 6. marca: »VEČNA EVA« ameriški film
- 8. in 9. marca: »VRNITEV« ameriški film
- 12. in 13. marca: »MAJOR IN FRKLJA« ameriški film
- 15. in 16. marca: »ROZNATO ŽIVLJENJE«
- 19. in 20. marca: »BELI SEN« avstrijski film

K I N O B R E Ž I C E

- 1. in 2. marca: »MI OTROCI« italijanski film
 - 5. in 6. marca: »DOBRI SAM« ameriški film
 - 7., 8., 9. in 10. marca: »KEKEC« slovenski umetniški film
- Sole v okolici Brežic, prijavitelje obiske upravi kina zaradi razporeditve!

- 12. in 13. marca: »NOČ V CASABLANCI« ameriški film
- 15. in 16. marca: »TRST« slovenski film
- 19. in 20. marca: »SESTRI IZ BOSTONA« ameriški film

IZJAVA

Podpisani Pirc Slavko, mesar iz Brežic štev. 130, obžalujem, da sem v nepremišljenosti pred Orešnik Emilom obrekoval Butara Franca, uslužbenca Mestnih podjetij Brežice, češ, da se je dal podkupiti od Lapuh Antona ob sprejemu v službo.

Preključujem izrečene žaljive besede kot neresnične ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od osebne tožbe.

Pirc Slavko.

Oglejte si nov slovenski umetniški film

KEKEC

od 7. do 10. marca v Brežicah

FIZKULTURA IN ŠPORT

Smučarska sekcija Partizan Krško je priredila v nedeljo, dne 10. t. m. smučarske tekme v Žviki nad Krškim.

Tekmovanja se je udeležilo 77 tekmovalcev; razen domačih še od SSD Razlaga iz Brežic in lepo število iz Zdol. Žal ni bilo tekmovalcev iz Sevnice in Senovega. Tekme so dobro uspeli, organizacija je bila dobra. Dopolodne so se pomerili v smuku in slalomu, popoldne pa so bili skoki na mali skakalnici, ki dopušča skoke do 20 metrov.

V posameznih disciplinah so bili najboljši naslednji:

Člani — smuk: Škrabl Lojze, Gregorič Marjan in Sotler Marjan, vsi SSD Razlag. Članice — smuk: Roš Albina, Krško. Člani — slalom: Vogrinc Karel, Oremović Ivica, Škrabl Lojze, vsi SSD Razlag. Vanič Ivan, Krško.

Mladinci — smuk: Agrež Franc, Krško, Jerman Jože, Zdole, Šah Miha, Krško.

Mladinci — slalom: Agrež Franc, Krško, Lipar Zvonko, Zdole, Medved Miloš, Krško. Pionirji — smuk: Potisk Vinko, Krško, Žibert Niko, Krško, Bukovšek V., Razlag. Cicibani — smuk: Lilek Sandi in Košorok Matjaž, Krško.

Člani — skoki: Mihel Alojz, Razlag, 86 točk; Pintarič Franc, Zdole, 73 točk; Mlakar Maks, Krško, 59 točk.

Mladinci — skoki: Boltin, Naroglav, Istenič, vsi Krško. Pionirji — skoki: Jerman Rafko, Zdole, Krojč Milan, Krško.

Pri skokih je vzbujal veliko navdušenje mali Jerman, ki obeta biti dober skakalec. Škoda, da ni dovršena štiridesetmetrska skakalnica v Borih, na kateri bi videli tudi naše tekmovalce z Gorenjske.

F. Šetinc:

Šlezijška kronika

(Nadaljevanje)

OTROKA PA NE DAM...

Končno je bil vlak prazen. Ljudje so stali na peronu razvrščeni v vrsto. Ta se je začela počasi pomikati proti izhodu. Na ulici je stalo nekaj tovornih avtomobilov. Zraven so stali šoferji in žene Rdečega križa. Prišle so k vrsti in vleklo otroke na avtomobile. Matere pa v jok. Obupane so vile roke k tistim v belem oblačilu in jih prosile, naj jim pustijo otroke. Te so jim skušale dopovedati, da se bodo otroci peljali v taborišče in da bodo oni prišli za njimi, toda matere jim niso verjele.

»To mi je vse! Ali mi hočete še to vzeti?« je jokala neka žena, ogrnjena v odejo. »Napravite kar hočete z menoj, otroka ne dam!«

Sestra Rdečega križa je bila že nervozna. Skušala je s silo odtrgati otroka od materinih prsi. Toda mati ga je privijala k sebi, da je bil otrok kakor v kleščah. Sestra je morala popustiti. Porinila je ženo, da se je opotekla po tlaku in malo je manjkalo, da ni padla. Pomilovalno je gledala preplašenega otročka: »Ne, ne dam te...« Mož jo je pokaral, rekoč:

»Tako neumna pa vseeno ne bi smela biti!«

Ona pa v njega:

»Le verjemj jim, svinjam! Saj veš, kako

si jim verjel in se jih veselil, v zahvalo so te pa selili! Ali jim po vsem tem, kar se je zgodilo, še lahko verjamemo? Ne, nič jim ne verjamem! Ne in ne, da veš!«

Mož se je potuhnil. Žena je imela prav. Verjeti bi jim človek ne smel. Nič ne dajo na besedo in zmožni so vsega.

Vrsta je zavila po cesti in skozi drevo-red v mesto. To je bilo oddaljeno od postaje dva kilometra. Čeprav je bila mrzla noč, so se vsi, ki so nosili prtljago, pošteno potili. Možje so prelagnali kovčke iz ene rame na drugo. Hiše so stale temne ob strani, nekam skrivnostno, kakor da nered sprejmejo tujce medse. Na ulici nikjer žive duše. Vse je mrtvo. Le nebo je jasno in na njemu zvezd nešteto. To pot niso videli lepote neba. Za njih je bilo tudi nebo nekam skrivnostno, nič veselo. Kako človek razlikuje domovino od tujine!

Vrsta zavije v poslopje. Koraki drsijo skozi vežo na dvorišče. »Klip, klop...« odmevajo v gluho noč. Dvorišče je veliko. Na sredi je nekaj dreves, drugače pa pusto in prazno.

Zavili so v jedilnico. To je bila velika soba in v njej grobo izdelane mize, kakršne rabijo pri nas gasilci za svoje veselice. Na mizi so ležali obtočeni pločevi-

nasti krožniki, polni zagonetne črne juhe. Zraven vsakega krožnika je ležal kos kruha, ne ravno prevelik kos, rekli bi: »tanka snita«. Sestre so vsakemu odkazale prostor in ko so vsi posedli ter je bila jedilnica polna, je gestapovec majhne postave nagovoril izseljenke. Pozdravil jih je in jim želel, da se lepo počutijo v novi domovini. Rekel jim je, naj za vselej pozabijo na dom. Končal je z glasnim »Heil Hitler!« Vsem skupaj je želel »guten appetit«. Sestre so zaploskale in velele še ljudem, naj zaploskajo. Toda tem je šlo na jok. Nobeden se ni spomnil, da bi mu zaploskal, a sestre so mislile, da so njihove solze — solze veselja. Hodile so od mize do mize in se jim dobrikale: »Schmeckt...« Kot hijene so hodile po jedilnici. Ljudje so jih spremljali s pogledi in kleli: »Preklete!«

STRIEGAU...

Pravijo, da je bilo pred Hitlerjem to mesto rdeče in da jih je mnogo končalo z zavezanimi očmi ob zidovih ali pa v koncentracijskih taboriščih. Ostali so menda le firerju zvesti in pa še druge so doselili. Sedaj je bilo podobno črnemu mestu, ne več rdečemu. Drugače je pa bilo dosti veliko in še dokaj lepo. Povsod ravnina, le na desni strani mesta se je dvigal hriboček, imenovan »Kreutzberg«. Tega je obdajal gozdiček in to je bilo vse od zelenja. Drugače pa ravno polje, posejano s sladkorno peso. V mestu ni bilo cestne železnice, še postaja je bila dva kilometra daleč v stran v samotni. Tudi v mestu je

bila postaja, ki je pa stala ob lokalni železnici, ki se je cepila od glavne postaje, segala v pokrajino le nekaj postaj in se nekje končala. Središče mesta je bil nekakšen »ring«, ki bi po naše pomenil krog. In res je bilo središče nekakšen krog. Tu je bilo največ trgovin. Te pa so bile prazne za nas Slovence, mogli so v njih kupiti le Nemci in še ti bore malo stvari. Mi smo lahko kupili samo blago, ki ga niso rabili, igračke, papir in podobno. Kaj bomo mi s tem, mi bi jedli in pili, a jedače in pijače še za sebe nimate. Nemci so bili pošteno lačni že takrat.

Če si se ozrl proti Kreutzbergu, je na desni strani ringa stala trafika, potem drogerija »Kühnpast«, še urar in manufakturna trgovina. Tu se je ring končal in peljala je ozka ulica proti postaji. Na eni strani, tik ob manufakturni trgovini, je stalo poslopje z velikimi vežnimi vrati z napisom: »Umsiedlungslager 122, Striegau«. Na drugi strani taborišča je pa stala trgovina z usnjenimi izdelki.

Umsiedlungslager 122, Striegau. Na videz majhno poslopje, toda ko se odprejo vrata, se odpre pred teboj pošastno dvorišče, ki ga s treh strani zapirajo poslopja, s četrte strani pa obzidje in plinarna. Takoj, ko se pride skozi vrata, zazreš pred seboj »Verwaltung«, poslopje, ki je bilo v njem skladišče in ambulanta. Nad samo vežo je bilo poslopje »C«, ki je bilo v njem polno pisarn in stanovanja sester in esesovcev. Na desni strani se je dvigalo poslopje »A«, na levi pa »B«.